

Жергиликтүү бюджеттин кирешеси:

салыктар, жыйымдар жана жергиликтүү жамааттын башка төлөмдөрү

Жергиликтүү салыктар

Салыктын түрлөрү	Төлөөчү	Салык салынуучу база, салыктын баасы, ставкалары	Төлөө мөөнөттөрү	Жергиликтүү бюджетке түшүүлөр
Мүлк салыгы				
1-топ: ишкердик ишти жүзөгө ашыруу үчүн пайдаланылбаган, туруктуу жашоо үчүн арналган турак үйлөр, батирлер ж.б.	Мүлктүн ээси (ишкер ЭМЕС)	Мүлктүн салык салынуучу баасынан 0,35%	Үстүдөгү жылдын 2-сентябрынан кечиктирбестен	100%
2-топ: турак үйлөр, батирлер, дача үйлөрү, пансионаттар, эс алуу үйлөрү, санаторийлер, курорттор, өндүрүштүк, администратциялык, өнөр жайлык, ошондой эле ишкердик ишти жүргүзүү үчүн пайдаланылган башка капиталдык курулуштар	Мүлктүн ээси (ишкер)	Мүлктүн салык салынуучу баасынан 0,8%	Квартал сайын, үстүдөгү жылдын ичинде бирдей үлүштөр менен үстүдөгү кварталдын үчүнчү айынын 21инен кийинки күндөн кеч эмес	100%
3-топ: ишкердик ишти жүргүзүүгө пайдаланылган металл же башка конструкциялардан жасалган убактылуу жайлар (күркөлөр, контейнерлер)	Мүлктүн ээси (ишкер)	Мүлктүн салык салынуучу баасынан 0,8%	Квартал сайын, үстүдөгү жылдын ичинде бирдей үлүштөр менен үстүдөгү кварталдын үчүнчү айынын 21инен кийинки күндөн кеч эмес	100%
4-топ: транспорт каражаттары, анын ичинде өзү жүрүүчү машиналар жана механизмдер	Мүлктүн ээси (ишкер ЭМЕС)	Транспорттун түрүнө жана эксплуатациялоо мөөнөтүнө жараша кыймылдаткычтын жумушчу көлөмүнүн ар бир 1 см³ үчүн 0,09 сомдон 1,2 сомго чейин	Үстүдөгү жылдын 1-сентябрынан кечиктирбестен жана мүлккө менчик укуктарын өткөрүп берүүдө	100%
4-топ: ишкердик ишти жүргүзүүгө пайдаланылган транспорт каражаттары, анын ичинде өзү жүрүүчү машиналар жана механизмдер	Мүлктүн ээси (ишкер)	Транспорттун түрүнө жана эксплуатациялоо мөөнөтүнө жараша кыймылдаткычтын жумушчу көлөмүнүн ар бир 1 см³ үчүн 0,09 сомдон 1,2 сомго чейин	Үстүдөгү жылдын 1-сентябрынан кечиктирбестен	100%
Бардык топтор боюнча жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 330-беренеси)				
Жер салыгы				
Сумма формула боюнча эсептелинет (КР Салык кодексинин 341-беренесинин 1-бөлүгү)				
Ишкердик ишти жүргүзүүгө пайдаланылбаган, шаар жана элет жергесиндеги үй жанындагы жерлер, короо жай жана багбанчылык участоктору	Жер участогунун ээси же жер пайдалануучу (ишкер ЭМЕС)	Элеттик калктуу конуштарда – аянттын 1 м² үчүн 0,1 сом, шаарларда – 0,5 сомдон 1,5 сомго чейин	Үстүдөгү жылдын 2-сентябрынан кечиктирбестен	100%
Ишкердик ишти жүргүзүүгө пайдаланылган, шаар жана элет жергесиндеги үй жанындагы жерлер, короо жай жана багбанчылык участоктору	Жер участогунун ээси же жер пайдалануучу (ишкер)	Кз зоналык коэффициентин (0,3төн 3кө чейин) жана Кк коммерциялык пайдалануудагы коэффициентин (0,1ден 50гө чейин) колдонуу менен м2 үчүн 0,9 сомдон 2,9 сомго чейин	Үстүдөгү жылдын 2-сентябрынан кечиктирбестен	100%
Жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 344-беренесинин 1-бөлүгү)				
Айыл чарба жерлерин жана жерлерди пайдалануу үчүн	Жер участогу пайдаланылганына же пайдаланылбаганына карабастан жер пайдалануучу (КР СК 334-беренеси)	Бир гектар үчүн ставкага ылайык	20% - 26-апрелден кечиктирбестен; 25 % - 26-августтан кечиктирбестен; 55 % - үстүдөгү жылдын 26-ноябрынан кечиктирбестен	100%
Жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 337-беренеси, 343-беренеси жана 344-беренеси)				
Калктуу конуштардын жерлерин жана айыл чарба багытында болбогон жерлерди пайдалануу үчүн	Жер участогунун ээси же жер пайдалануучу (ишкер)	Кз зоналык коэффициентин (0,3төн 3кө чейин) жана Кк коммерциялык пайдалануудагы коэффициентин (0,1ден 50гө чейин) колдонуу менен м2 үчүн 0,9 сомдон 2,9 сомго чейин	Квартал сайын, үстүдөгү кварталдын биринчи айынын 21инен кийинки күндөн кеч эмес бирдей үлүштөр менен	100%
Жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 344-беренеси)				

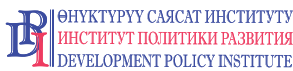
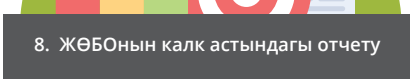
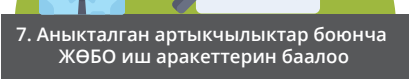
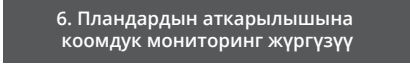
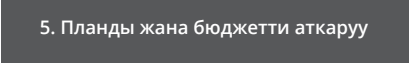
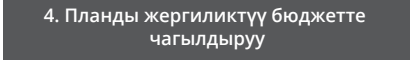
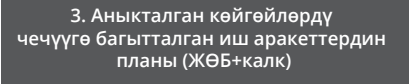
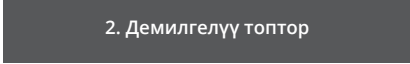
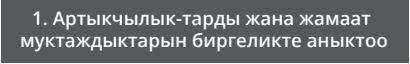
Башка милдеттүү төлөмдөр

Төлөмдүн түрү	Төлөөчү	Кызмат көрсөтүүлөрдүн түрлөрү
Ичүүчү сууну уюштуруу жана жеткирүү кызмат көрсөтүүсү үчүн акы	Үй кожолуктары, уюмдар, мекемелер, ишканалар, башка юридикалык жана жеке жактар	Ичүүчү сууну жеткирүү кызмат көрсөтүүсү үчүн
Катуу тиричилик калдыктарын жыйноо, ташып чыгаруу жана жок кылуу боюнча кызмат көрсөтүүлөр үчүн акы	Үй кожолуктары, уюмдар, мекемелер, ишканалар, башка юридикалык жана жеке жактар	Катуу тиричилик калдыктарын жыйноо, ташып чыгаруу жана жок кылуу боюнча кызмат көрсөтүүлөр үчүн
Сугат суу берүү кызмат көрсөтүүлөр үчүн акы	Сугат сууну керектөөчүлөр – жеке жана юридикалык жактар	Ирригациялык системаны күтүү жана сууну керектөөчүлөр ортосунда бөлүштүрүү үчүн
Жайыт жерлерин пайдалануу үчүн акы	Жайыт билеттеринин негизинде жайыт пайдалануучулар	Мал жаноу үчүн, аң уулоо, бал чарбачылык, дары чөптөрдү чогултуу, мөмө-жемиш терүү, чөп жана отун дайындоо, пайдалуу кендерди казып алуу, туризм жана эс алуу ж.б. үчүн
Айыл чарба жерлеринин мамлекеттик фондунун (АЖМФ) жерлерин ижарага алуу үчүн акы	АЖМФ жерлерин пайдаланган жергиликтүү жамааттын мүчөлөрү, КР жарандары	АЖМФ жерлерин убактылуу пайдалануу үчүн
Айып (административдик жаза чара)	Айылдык аймактын/шаардын чегинде административдик укук бузууга айыптуу адам	Административдик укук бузганы үчүн

Жалпы мамлекеттик салыктары

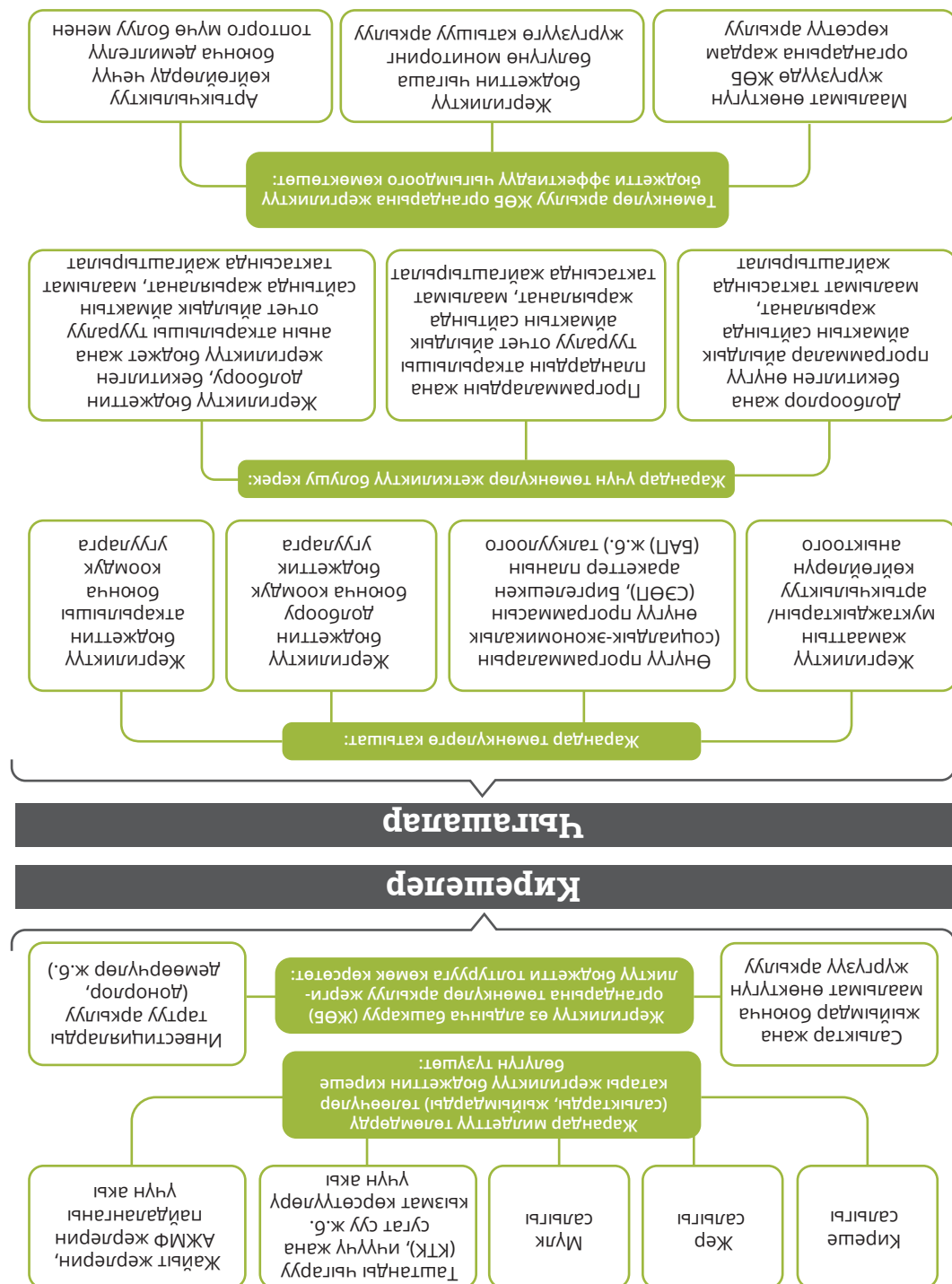
Жалпы мамлекеттик салыктары				
Салыктын түрлөрү	Төлөөчү	Салык салынуучу база, салыктын баасы, ставкалары	Төлөө мөөнөттөрү	Жергиликтүү бюджетке түшүүлөр
Киреше салыгы (КР Салык кодексинин 162-беренеси)	1) жеке адам – киреше алган КР жараны; 2) КР жараны болуп саналбаган, КРда жашап турууга укугу же кайрылман статусу бар, киреше алган жеке адам-резидент; 3) КР жараны болуп саналбаган, Кыргыз Республикасындагы булактан киреше алган жеке адам-резидент эмес; 4) КРдагы булактан жеке адамга киреше төлөгөн салык агенти	Жылдык жыйынды киреше менен чегерүүлөрдүн ортосундагы айырмадан 10%	Салык төлөөчү – 1-апрелге чейин (бирдиктүү салык декларациясын берген күндөн тартып). Салык агенти – кирешени төлөгөн айдан кийинки айдын 21инен кечиктирбестен	2019-ж. - 70% 2020-ж. - 85% 2021-ж. - 100%
Жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 167-беренеси жана 169-беренеси)				
Сатуудан алынган салык	Кыргыз Республикасындагы ишмердигин туруктуу мекеме аркылуу жүзөгө ашырган ата мекендик же чет өлкөлүк уюмдар, жеке ишкер	КНСТИ жана сатуудан алынган салыкты эсепке албастан, товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатуудан түшкөн акчадан 0 пайыздан 5 пайызга чейин (ишкердиктин түрүнө жана төлөө формасына жараша)	Ай сайын, отчеттук айдан кийинки айдын 21инен кечиктирбестен. Чакан ишкердик субъекттери – квартал сайын, отчеттук кварталдан кийинки айдын 21инен кечиктирбестен	2019-ж. - 50% 2020-ж. - 25% 2021-ж. - 0%
Жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 315-беренеси)				
Жер казынасын пайдалануу үчүн салык	Ата мекендик уюм, туруктуу мекеме аркылуу Кыргыз Республикасында иш жүргүзгөн чет өлкөлүк уюм, ошондой эле жеке ишкер	1ден 12 пайызга чейин же Салык кодексине ылайык сатылган продукциянын өлчөмүнүн 1 м³ үчүн сом менен	Ири ишканалар үчүн ай сайын, ал эми чакан жана орто бизнес үчүн квартал сайын	50%
роялти – пайдалуу кен чыккан жерлерди иштетүү жана/же жер астындагы сууларды алуу максатында жер казынасын пайдалануу үчүн күнүмдүк төлөмдөр				
1 жана 2-боюнча жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 300-беренеси)				
Бирдиктүү салык	Эгерде жыл ичинде түшкөн акчанын өлчөмү КНС каттоо чегинин көлөмүнөн ашпаса жана КНС салык төлөөчүсү болуп эсептелинбесе, уюм же жеке ишкер. КР Салык кодексинин 359-беренесинин 3-бөлүгүнө ылайык, бир катар субъекттерге тиешелүү эмес	Товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатуудан түшкөн акчанын суммасынан же ишмердиктин түрүнө жана төлөө формасына жараша КНСТИ эсепке албастан товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатуудан түшкөн акчанын суммасынан 2 пайыздан 6 пайызга чейин	Квартал сайын, кварталдан кийинки айдын 16сынан кечиктирбестен	100%
Ыктыярдуу патенттин негизиндеги салык	Ишкердик жүргүзгөн жаран (жеке адам). (Тизмекти Өкмөт бекиткен). Эгерде түшкөн акча КНС боюнча каттоо чегинен ашса, бул адам ыктыярдуу патенттин негизинде салык төлөөгө укугу жок (КР Салык кодексинин 356-беренеси)	Ишкердиктин түрлөрү боюнча салыктын базалык суммасын Өкмөт белгилейт (КР Салык кодексинин 354-беренеси жана КР Өкмөтүнүн 2015-жылдын 25-июлундагы №418 токтому)	Ишкердикти жүзөгө ашыра баштаганга чейин патент сатып алуу жолу менен	100%
Милдеттүү патенттин негизиндеги салык	КР Салык кодексинин 348-беренесинде көрсөтүлгөн ишкердиктин түрлөрү боюнча уюмдар жана жеке ишкерлер	КР Өкмөтүнүн 2009-жылдын 28-январындагы №58 токтому менен ишкердиктин ар бир түрү үчүн аныкталган	Ишкердикти жүзөгө ашыра баштаганга чейин патент сатып алуу жолу менен	100%
Патенттин эки түрү боюнча тең жеңилдиктер каралган (КР Салык кодексинин 352-беренесинин 2-бөлүгү)				

Жергиликтүү бюджетте жарандардын катышуусунун модели



Басылма Швейцариянын Өнүктүрүү жана Кызматташтык Агенттиги (SDC) аркылуу Швейцария Өкмөтү тарабынан каржыланып, Өнүктүрүү саясат институту (www.dpi.kg) аткарган "Элдин үнү жана ЖӨБ органдарынын жоопкерчилиги: бюджеттик процесс" долбоорунун (www.varp.kg) алкагында даярдалып, басып чыгарылды

ЭМНЕГЕ КОРОТОБУЗ? ЧОГУУ ЧЕЧЕБИЗ!



Жарандардын бюджеттик процеске катышуусу

Бүткөтүк процессте жарандык катышууну мызам чыгаруу негиздери:

ЖӨБ жөнүндө КР Мынзамы. 2-берене:

[illegible]

КР Конституциясы:

52-6ерене.

Жарандар республикалык жана жергиликтүү бюджеттердин түзүүгө катышууга, ошондой эле бюджеттен иш жүзүндө чыгымдалган каражаттар жөнүндө маалымат алууга укуктуу.

КР Бюджеттик кодекси.

13-берне.

Жергиликтүү боджет - айылдык аймактын жана шаардын жергиликтүү маамаатчылыгынын бюджетти, анын түзүлүшүн, аткаруунун жана контролдоонун жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жүзөгө ашырат.

126-6ерене.

Жарандык боджет маалыматтарды ... түшүндүрүлүп жана жөнөкөйлөтүлгөн формада баяндоону билдирет. Жарандык боджет атайыны билими жогорку кошул алат, жарандарга мамлекеттик каржылар жөнүндө маалымат алууга мүмкүнчүлүк берет.

127-6ерне.

Коомдук бюджеттик үлгүлөр (КБҮ) - бул аккаду бийлик органдарынын бюджеттерин түзүүнүн өкөрөлүүчү Кыргыз Республикасынын бюджеттик тутумунун бюджеттердин түзүүнүн өкөрөлүүчү маселелерин ачык такылоо формасындагы иш-чара (1-п.).

Коомдук бюджеттик үлгүлөргө материалдар КБҮнүн өкөрөлгөн чейин **10 күн мурда** расмий сайтта жарыяланууга тийиш (2-п.).

расмий сайтта жарыяланууга тийиш (2-п.).